

# Innledning

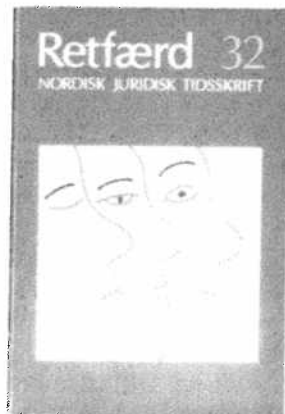
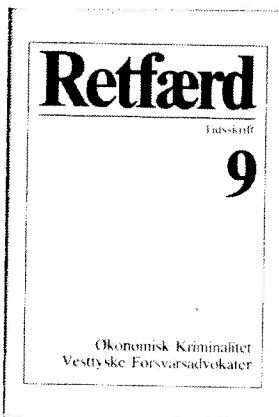
Dette er Retfærd nr. 50. Det første nummeret utkom i 1976, som en slags juristenes forsinkete tilslutning til studentopprør og venstresidens aktivisme på 1970-tallet.

I motsetning til mye av det som ble skapt på 1960- og 1970-tallet, eksisterer Retfærd fortsatt, noen vil uten blygsel si i beste velgående. Dette har mange grunner; her skal vi bare trekke fram én, som etter vår mening står helt sentralt. Det er Retfærds fleksibilitet og omstillingsevne som har lagt grunnlag for tidsskriftets stabilitet. Retfærd idag er et helt annet tidsskrift enn det var i 1976, selv om det i stor utstrekning er de samme personer som redigerer og skriver i tidsskriftet. Men det har *også* vært et jevnt tilslag av nye redaksjonsmedlemmer, forfattere og lesere.

Som i starten er Retfærd fortsatt et kritisk juridisk tidsskrift, men det kritiske grunnlag har et annet innhold. Ett av Retfærds fortrinn har vært å være med der det skjer. I 1976 var det tung kapitallogikk, idag står kritikken på et pluralistisk grunnlag der bl.a. globale utfordringer, internasjonalisering, utviklingen i Øst-Europa og miljøvern og ny teknologi står på dagsordenen. Helhetsperspektiv og retten i dens samfunnsmessige sammenheng er fortsatt viktig.

Så lenge Retfærd makter å gripe de nye utfordringene og stille kritiske spørsmål ved den rettslige utviklingen, er tidsskriftet liv laga, og så sett i forhold til tidsskriftets opprinnelige idégrunnlag.

To av artiklene i dette nummeret markerer at vi med nr. 50 står overfor noe som bør feires, eller i det minste markeres. Den ene artikkelen er skrevet av en sentral person i planleggingsfasen og redaksjonsmedlem fra første stund, Peter Blume. Den andre er skrevet av en sentral bidragsyter gjennom Retfærds levetid og tidvis en skarp kritiker av tidsskriftets utvikling, Lars D. Eriksson.



*Peter Blume* framhever bl.a. nødvendigheten av et tidsskrift som *Retfærd*. For det første har det vært en oppgave for *Retfærd* å ta for seg retten som en samfunnsmessig helhet og basere sin rettsforståelse på en forståelse av samfunnet som også trekker inn interessekonflikter. For det annet har det vært viktig å bearbeide deler av rettssystemet som ikke har vært av interesse for de tradisjonelle jurister. Et hovedeksempel er kvinneverdenen. For det tredje har *Retfærd* vært et viktig forum for unge forskeres og andres muligheter til å få publisert sine arbeider, og i den forbindelse, til å utvikle sine ferdigheter som forfatter.

*Lars D. Eriksson* framhever vekten av å presentere retten i et helhetsperspektiv som *Retfærds* mest sentrale bidrag i nordisk juridisk debatt og forskning. Han sier at det kritiske, det marxistiske og det sosialistiske perspektivet har vært viktig, men at det er bredden og dybden i mye av det som har vært publisert som kommer til å bli stående.

I framtiden må *Retfærd* motarbeide tendensene til å havne i det samme åndelige klima som den vestlige verden befant seg i på 1950- og 1960-tallet. Vi må legge vekt på konfliktperspektivet og det moralske perspektiv. Vi må også sette individene i sentrum. Vi må innse at i et rettslig perspektiv er det ikke stater, overnasjonale enheter og organisasjoner som står i sentrum, men mennesker.

*Henriette Sinding Aasen* søker med sin artikkel å introdusere nye perspektiver på abortdebatten. Med den raske fødselsteknologiske utvikling tar hun til orde for en grundig gjennomgang av det *etiske* grunnlag for avgjørelser om abort. Individets interesser stilles opp mot samfunnets, og hun kommer bl.a. inn på det press som teknologien stiller den gravide kvinne overfor til å føde barn uten lyter.

To av artiklene i dette nummeret er viet forholdene i Øst-Europa. *Jacek Kurszczewski* er polsk samfunnsforsker, og tar i sin artikkel om gjenoppvekking av rettigheter i Polen for seg de dypere, underliggende trekk ved utviklingen av den polske opposisjon og Solidaritet. *Kurszczewski* viser hvordan underliggende normative forestillinger om rettigheter for befolkningen og plikter for offentlige myndigheter overfor befolkningen har ligget til grunn for de krav som er framsatt av opposisjonen. Opposisjonens rettighets-/rettssikkerhetsideologi har stått i motsetning til myndighetenes henvisning til moral eller vedtatte planer/regler.

*Istvan Horvath* presenterer Ungarns nye streikelovgivning, som ble vedtatt i 1989. *Horvath* mener at lovgivningen er temmelig liberal i et internasjonalt perspektiv, men det er for tidlig å si hvordan loven vil bli anvendt i større streikesituasjoner.

*Pauli Ståhlberg* tar opp motsetningene mellom rettssikkerhet og energipolitikk når det gjelder de finske reglene om ansvar for skader forårsaket av produksjon av kjerneenergi. De energipolitiske hensynene har vunnet over den enkeltes rettssikkerhet og rett til erstatning ved ulykker/skader.

Vi har tidligere bragt artikler og innlegg om politivold. Nå har *Ulf Stridbeck* skrevet en artikkel om organiserte kritiske politifolk, som bl.a.

aktivt søker å bekjempe voldstendensene i egne rekker. Artikkelen bygger på materiale om svenske og tyske politifolk.

*Nils Jareborg* har skrevet en omfattende anmeldelse av Dan Frändes doktoravhandling om det strafferettslige legalitetsprinsippet. Selvom Jareborg stiller seg svært kritisk til enkelte sider ved Frändes bok, mener han at den vil få stor betydning for det nordiske strafferettsmiljøet.

*Boel Flodgren* anmelder Hanne Petersens bok om "Ledelse og lojalitet" og *Hans Petter Graver* anmelder Jørgen Dalberg-Larsens nye lærebok i retts sosiologi, "Lovene og livet".

*Anita Dalberg* har skrevet en kommentar til Klaus A. Ziegerts artikkel i *Retfærd* nr. 49 om kvinners forhold til rettssystemet og familien. Det bringes også informasjon om en internasjonal konferanse om rett og samfunn i Amsterdam 26. - 29. juni 1991.

Dette nummeret er redigert av den norske redaksjonen.